Број 39. У Новом Саду, у среду 20. фебруара 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Закључци

српског народно-црквеног сабора

Некоји закључци српског народно црквеног сабора потврђени су. Отпис, који се односи на то, прочитан је у јучерањој седници саборског одбора

Све што је сабор уређивао, било је важно Омаловажити не можемо ни један његов закључак нити уредбу. Важно је ово што је потврђено Али колико је овај сабор испословао, видеће се тек онда, кад се реше ове уредбе које се још налазе на потврди

Понешто морамо већ сад утврдити. Самостална странка није хтела на сабору да се упушта у донашање уредаба јер је тврдила, да је то узалудан посао. Тврдила је, да ништа не може бити потврђено, док се најпре не уговоримо с владом.

Показало се, да ово неавтономно и не народно гледиште српске самосталне странке не стоји. Да су радикали чинили по њеном, не би се постигла ни мрвица.

Кад је српска самостална странка за љубав патријарху Георгију изашла из сабора онда је она тврдила, да је сваки даљи саборски рад незаконит, јер на сабору не председава патријарх, него потпредседник

Но потврђене су уредбе које је донео саб р кад није председавао патријарх, него потпредседник. И већ тиме је признато да је сабор био законит и радио законито и кад није председавао на њему патријарх, него световни потпредседник сабора др. Никола Ђурђевић Овим је признато народу и сабору нашем једно важно право Истина то је право чисто, јасно, али од сад бар назадњици и противници народне автономије не могу више говорити: ако патријарх не председава нема ништа. Потпредседник сабора, кога сабор бира, не може ништа То је сад разбијено

Када се чуло, да су неке уредбе саборске и закључци потврђени, онда су „Бранк“ и други противнички листови говорили: „да видимо хоће ли бити октројке“. И чисто сте видели како су очекивали да влада нешто наметне, као што је то био на жалост обичај — По уставном правилу, владар или потврди уредбу или је врати сабору са примедбама. Но код њих је било, да влада по саборским уредбама уписује што јој је воља и брише што јој је воља па то подвесе владару на потврду. И онда ми морамо да се држимо и онога што сабор није решио То су те октројке, сад тих октројака нема, а нема их на жалост српске народне самосталне странке.

Ми смо већ говорили о важности потврђених уредаба Потврђено је, да се чланови школског савета и митрополитског савета — обнављају, а не остају доживотно. Важно је то. Ми смо у тим телима имали старе људе остареле на тим местима, па нису били у стању да дају полета школи, нит управи црквеној. А показало се, да баш они који остаре на тим местима и нису више за тај посао, неће никако да захвале нити уступе место млађима. Говорили су чак: Хоћу на том важном месту да умрем, као да је то главно: да неко умре као члан школског савета или митрополијског црквеног савета, а није главан истрајан рад

Сабор је протумачио да већ у досадањим уредбама има то обнављање, само досадањи сабори нису то вршили. И он је бирао нове чланове У потврди се вели, да је то добро, да се чланови наших највиших власти обнављају, а да нису доживотни, само се замера сабору што није чекао потврду, па онда да бира Но ипак је остављено све како је сабор закључио, јер се тај закључак одобрава с обзиром на изванредне прилике.

Потврђено је, да и Школски Савет може бирати свог световног председника односно потпредседника. Потврђена је допуна мировинској уредби, којом се и наши народни вероисповедни учитељи из Хрватске и Славоније уврштују у чланове мировинског фонда Потврђено је да и удовицама чланова тога фонда припада по смртни квартал.

Уредба о избору народно црквеног тајника није потврђена Сабор је хтео да народно црквеног тајника бира саборски одбор. Изражена је жеља, да га бира сабор. То ће сад ићи сабору да поново расправи.

Ни уредба о зајмовима из српских народних црквених фондова није потврђена, него је враћена сабору са неким примедбама. Али у отпису министар-председника вели се: Пошто је та уредба иначе згодна то стоји саборском одбору од воље, да већ сад док сабор не донесе нову уредбу, поступи при издавању зајмова по оној уредби, коју је сабор створио, али уз примедбе министар председника.

Ствар је дакле у овоме. Док није било уредбе о давању зајмова, мучила су се саборски одбори и овако и онако, али се министар увек мешао у то. Сад је министар са изузетком неких одредаба признао отписом, да саборски одбор при издавању зајмова ако хоће може се држати оних главних начела, која је сабор установио. Иначе ће уредба о издавању зајмова ићи са примедбама сабору, те ће он решавати

Долази ствар патријарха Георгија. Као што је познато, сабор је на предлог одбора који је натпрегледао рачуне, донео одлуку: Народно црквени фондови су оштећени, а ту штету проузроковао је архиепископ митрополит и патријарх српски Георгије Бранковић. Ако не друкчије та се штета има ма и судским путем накнадити.

Ова је саборска одлука остала. Не може се нико заклањати кад је крив. Штета се мора накнадити. Али је уништен завршетак допуне дра Мите Мушицког који гласи: . . „Сабор дубоко жали и осуђује . . . и изражава наду целог српског народа карловачке митрополије да ће патријарх Георгије у интересу мира у цркви и автономији повући потребне конзеквенције и напустити узвишени престо, који и данас заузима.“

Ова је допуна укинута. У осталом допуна дра Мушицког није закључак.

ФЕЉЕТОН.

АРХИМАНДРИТ ИЛАРИЈОН РУВАРАЦ.

(Нови прилози за његов животопис.)

X.

И код оваких лоших својстава Руварчевих за историка, политичара и државника, човек је он имао мекано срце као — човек. *Као човек је био један од најпоштенијих људи*, који је, живећи у богатству сиротовао. Његова писма најбољи су доказ о томе. Док су многи патријарси, епископи и архимандрити вздржавали читаве фаминије, сроднике и ванбрачну децу своју новцем, који им је народ у руке тутнуо, дотле је он оно, што је као архимандрит у име плате добивао, делио ђацима и повчано натезао као какав сиромашан поп на селу, као што смо већ горе једном приликом навели. Био је поштен до крајности. Само ћемо један мали пример навести из његовог прорачуна за год 1889. Те је године имао доходак од 1140 форинта ау. вредности. Од манастира добио је 600 фор. у име плате, а од српске академије у име награде 540 фор. — Издатци су подељени на 30 разних наслова, тако да је све што је издао видљиво. Међу занимљивијим издатцима наводимо: Студенту у Кијеву 20 фор.; једном добром ђаку из Ирига полазећем у Пешту 20 фор.; Слепом у Карловцима 35 форинти; на ђачке беседе 20 фор.; за сијуке 6 фор. 86 нов.; *за поштанске марке* 11 фор. 30 новч.; за Даничићев споменик 8 фор; на тринкгелде 24 фор.; за двоје чакшира 13 фор. 80 новч; за шешир и ћелепуш 8 фор; за пенцте на цепелама 2 фор; шнајдеру за крпеж 4 фор. 60 новч.; за књиге 84 фор.; за увез истих 26 фор. 5 новч.; за цигаре 120 фор; у Маријенбаду 150 форинти и т. д. Уживао је дакле да мало боље попуши, али је зато као сваки сеоски учитељ ударао на подерани ђон пенцета и крпио као сваки мали чиновник своје дефектно одело. Човек се заиста мора чудити, како је овако умерено могао живети и како су му мале потребе биле. Купује чак и сијуке по свој прилици да коме учини поклон, које му је манастир могао направити у стотину примерака да је само — хтео.

Код овако строгог схваћања својих калуђерских и настојатељских дужности, очевидно је било, да Руварац није много марио за свет. И није заиста марио. У хрпи писама, којима се писац ових редова служио, Руварац на много места сам спомиње, да он није за свет, господство, клањање и метанисање, друштво и уживање, него само за самоћу и књигу. Они који су га лично познавали то ће потврдити. За чудо, у овој пустињи наилазимо и *на један еротичан момент у његовом животу*, који у највећој мери изненађује. Човек не може да верује, да је Иларијон Руварац могао и у млађим годинама кога волети, а по готову је то у старијим годинама требало бити ствар могућности. И при свем том има ипак трагова, да Руварчеви нерви нису били онако јаки, као што их из оне сцене познајемо, кад је своју »немоћну жртву« онако некњижевно злостављао. Ми ћемо овај догађај да изнесемо, додајући, *да о њему до данас осим онога коме је Руварац тајну свог срца признао нико није знао.* Иларијон се сам чудио невољи која га је снашла и додао неколико речи из којих се види, да је појмио комичност своје ситуације, из које дабогме не знамо како се извукао; бар нема трагова међу оним изворима из којих смо ми сами овај трагикомичан догађај прпели.

Баш у добу када ове редове пишемо, приказана је у Берлину нова драма немачког савременог драматика *Герхарда Хауптмана*. Она се зове; »Цара Карла тоц« Цар Карло велики заљубио се у једну сироту девојку око које се мучио, да јој улије симпатије за себе али све бадава. Велики Карл имао је шездесет година и није био више за љубав. *И архимандрит Руварац осетио је једног дана да једно римокатоличко девојче неизмерно воли.* Он петдесет и три године стар и православан калуђер! Изгледа да та еротика није била обичне нарави, кад је осећао потребу да своје јаде своме пријатељу саопшти. Из дугог писма од 5. (17.) Јуна 1885. вадимо два три места, да се види, какве је нарави била бура, која се у интелекту овог српског калуђера подигла и од њега начинила питомог човека, коме је само још требало, да му за невољу сазна — Пашта Срећковић. Али тако далеко није дошао. Од 1885. писац ових редова први је који ову тајну издаје, не да наруши пијетет који према њему осећа, него да ту придобије изгубљене

Тамо сабор није ништа закључио, што би се морало извести. Ово је изражена на а и жеља и она се тицала једино патријарха Георгија. Но и она жеља укинута је после смрти патријарха Георгија, управ дуго после смрти његове. Он је на п зив веће силе напустио престо, који данас више не заузима.

Рекосмо већ нисмо видели крај саборским уредбама. Министар председник обећао је у угарском сабору после интерпелације дра Мите Мушицког да ће то ускоро бити. Онда, кад сазнамо све моћи ћемо рећи и више коју

* * *

Ср. Карловци, 19. фебруара 1908.

У седници саборског одбора од 3. марта 1908. стигли су од краљ. угарске владе ови одписи.

1. Одобрава закључак донесен у седници српског народног црквеног сабора од 29 јануара 1907. којом је изречено, да се митрополијски црквени савет и српски народни школски савет периодичним сматрају и од времена на време бирати имају с тиме, да мандат изабраних чланова ових тела траје донде, докле и мандат дотичног сабора, у сваком случају пак док нов сабор друге чланове не изабере. Замера што е сабор одмах приступио избору ових чланова пре него, што би овај закључак добио превишњу потврду, но обзиром на изванредне прилике, узима на знање избор дотичних чланова

2. Потврђује владар одлуку саборску, по којој епархијски школски одбори бирају себи потпредседника из своје средине, а исти замењује председника, кад је исти спречен.

3. Потврђује сабором донесену д пуну мировинској уредби за народно-црквене автономне чиновнике којом се међу чланове мировинског фонда уврштују и српски народни вероисповедни учитељи из Тројединце а стари мировински учитељски фонд прикључује чиновничком фонду

4. Потврђује сабором донесену допуну истом мировинском фонду, по којој удовицама чланова истог фонда припада т. зв посмртан квартал

5. Уништава она део одлуке саборске, којим је сабор по предлогу дра Мушицког поводом извештаја ревизионог одбора о „пригодама“ патријарха Георгија изразио своје жалење и осуду над патријархом Георгијем, позивајући истог, да у интересу угледа цркве и народа нужне конзеквенције повуче

6 Враћа представку саборску у ствари уредбе о избору народно црквеног тајника на допуну с тиме, да право на избор народно-црквеног тајника припада сабору, а не саборском одбору.

7. Враћа уредбу за зајмове из српских народно црквених фондова ради допуне и ставља ове своје примедбе ради уважења:

„Са гледишта вршења државног врховног права надзора потребно је уопште, да се влади имају годишње подастирати како завршни рачуни, који се односе на управу фондова и заклада, тако и исказ о одобреним зајмовима, који би у себи садржавао све појединости

Има се у уредби и то назначити да се одабравају зајмови само на поседе, који се налазе на подручју краљевине св. Стевана.

На поједине одредбе у овој уредби примећује: „Да се интереси српских народно црквених фондова како ваља очувају сматра за потребно, да се сходно 1. § у одреди највиши износ оних зајмова, које делегација саборског одбора може одобрити Ваљало би наиме изрећи, да делегација зајам на неодређено време само до 10.000 круна, а амортизациони зајам од 30.000 круна може одобрити

На даље имао би се 1. §. уредбе тако допунити, да делегација, која зајам одобрава, имаде о одобреним зајмовима у првој седници Саб. Одбора извештај са свима податцима, који су служили као подлога при одобравању зајма, поднети, као и то да чланови делегације за одобравање зајма, као и чланови Сабор. Одбора у колико би приликом одобрења зајма од уредбе одступили, имају сносити материјалну одговорност фонду, из којег је зајам подарен, и да материјална одговорност терети и чланове Саборског Одбора за пословање делегаци е

У трећем §-у има се јасно нагласити, да се камата од времена на време према новчаним приликама установљује, да се не би могло и тако подразумевати, да се камата од случаја до случаја установљава

По 5 §-у уредбе могли би се зајмови на земљу до $^2/_3$ а на куће и друга здања до $^1/_2$ њихове вредности одобравати — Узевши у обзир опредељење и природу фондовског иметка, имала би се у руковању са истим највећа опрезност пред очима држати, не држим образложеним да се преиначују начела, која су у погледу висине зајмова, што се одобрити имају, наредбом кр. уг. министра председника издане 3 октобра 1904. под бр. 3769. постављена, те би се тога ради овај параграф имао овако преиначити: „Одобравају се зајмови на посед и то на земљу до половине њихове вредности а на куће и друга здања згодна за преплођење, до $^1/_3$ вредности — У том случају кад се укаже између минималне законом прописане и праве вредности несразмерно велика разлика, може се одобрити и до две трећине уредбом установљене вредности земље, а половине вредности зграда, но исплата зајма преко половине законски процењене најниже вредности од земље и односно преко једне трећине на зграде само тако може услетити, ако на то од случаја до случаја министар-председник свој пристанак даде“.

Примећује, да се зграде до пуне вредности имају од ватре осигурати

Примећује да уњижба има гласити на име дотичног фонда или фундације, из којег је зајам одобрен а не у опште на име српских народних фондова и фундација.

За случај, да се амортизациони зајам пре његовог истека поврати, има се т. зв. спорно из 15. §-а испустити

На крају вели се у одпису дословце ово:

Пошто сам међутим и сам тог мишљења, да је упитна уредба ако се узму у обзир горе изложене примедбе, згодна, да се олакша пласирање (смештање) хипотекарних зајмова из иметка српских народно црквених фондова и заклада и да сходно уреди поступак код одобравања зајмова, немам ништа против тога, да се све донде, док се не узмогне уредба о зајмовима коначно сачинити, односно након превишње потврде у живот привести, **ова уредба са преинакама и допунама, које сматрам за потребне, привремено већ сада може примењивати**

Изборна борба у Митровици.

Митровица, 18. фебруара 1908.

Митровачки избор за народне заступнике ваљда је понајбоље показао, ко е је права српска странка За Душана Поповића гласало је све што је Хрват, Словак, Немац и Чивут, а за дра Мишу сам чист овејан Србин радикал Код поновног избора показаће се то најбоље још једаред. Хрвати у Митровици имају још и свој посебан разлог, да бирају Поповића, јер њиме мисле разбити „српски“ магистрат. Већ су нашли и начелника, дра Фукса, чија жена јавно приповеда, да ће њен муж бити начелник, јер ће сад Срби (т. ј. самосталци) помоћи Хрватима код општинског избора, пошто су Хрвати помогли бирати Душана. Нашли таман младу за параду!

Осим агитација неких младих госпођа у корист Душана Поповића играју у овим изборима наши митровачки попови врло жалосну улогу. Нико им не би замерио, да су гласали за Душана кад су већ самосталци. (Пре су обојица радили за Милекића) Али да српски капелан агитује против онаког Србина, као што је Миша Михајловић, а наш поп Лакан да чак и Немце и Словаке наговара да гласају против те „протуве“ радикалске, то је врло, али врло ружно Замислите: поп Радошевић, управитељ српских школа, иде руку под руку са Доганом тим Србождером, који је т скоро тражио, да се српске школе похрвате! Пфуј. Тај поп Лакан оговара потпредседника саборског одбора пред иноверијом и назива га протувом и вандрокашом Смејао ми се један Шваба у брк, кад ми је причао, како се поп Лакан пред њим у белу пену обукао, да што боље наружи дра Мишу.

Али, хвала Богу, народ је прогледао. Осетио је, да не може онај бити српски патриота, који иде са онима, што нас руже гадним именима: Власи, накот и т. д. Осетио је, а то ће осетити и попови.

Велики број грађана потписао је проглас, у којем се обвезује, да ове попове неће никако примати у своје куће, ни на свечарства, ни иначе. О задушницама су то већ видили наши духовници, а иду прилике, видиће све боље и боље.

Наше су их девојке већ и спевале и брука им пуца све даље и даље. Нисам могао набавити све, али вам ево од тих песама нешто:

„Скини попе мантију
И батали литију
Иди па се похрвати
Жалосна ти мати!“

Али тешко је лудом саветовати. И данас је поп Лакан ухватио једног граничара, па га пита: за кога ће сад гласати, а овај му вели: Макар за кога, само не за Душана — Ваљда тек нећете за оног вандрокаша Мишу? — вели Лакан.

симпатије српског народа, који је у њему гледао закорелог калуђера, дочим је он био тако исто слаб човек као и сви други људи. Руварац пише своме пријатељу кога нећемо да именујемо; «...Г. архимандрит Милаш из Задра такође се одобрио и пише ми, па и њему не могу да одговорим, јер сам тужан, снужден, рањен. А теби ево на овај час примљено писмо одговора. Видиш ли тог уважења, познаш ли дубину љубави моје према теби, схваћаш ли и осећаш ли нежности коју гајим према теби? Па ме опет вређаш и пецкаш и заједаш, и опет имаш срца да сумњаш да ја имам срца. Ах! «Срце, срце што си неспокојно! (Ил за мајком тебе туга мори) или за сејом у небесни двори, те си тужно као поље бојно.«

«Ево ти одговора, јер ће ми срце пући од жалости, јер ми је потреба, да се исплачем, да одкријем јаде своје, да се исповедим пред верним срчаним, многоискушаним у неким стварима пријатељем. ...Јест истина драги, љубазни мили, најмилији пријатељу, саветниче, наставниче мој, — погодио си, досетио си се, прокљувио си. Ја сам заљубљен. У 53. години од рождества, дакле матор пањ, запалио се и нетиња, већ горе и пламти у пламену превјелно несавладиве ал несретне љубави, — теби поверавам ту тајну, јер си и ти љубио и заљубљивао се у Шокице и Српиње, — стреле — сад притеци у помоћ сад ме лечи, ако знаш лека против те позне јесење љубави — јер рањен у срце, и што љубав најсрдачнија и најискренија, и ако мало поматора љубав, не налази никакова одзива« и т. д. Иларијон Руварац био је дакле човек од осећаја, и није био увек онакав, какав се у књижевности и историјографској критици приказивао. Можда би Герхард Хауптман у Руварцу имао бољи мотив него што је био Цар Карло, да је за овај догађај знао. Велики Карл био је старац а Руварац је био старији калуђер, који се љубави био одрекао. Но ми превлачимо над догађајем завесу и предајемо га опет заслуженој заборави. Ми смо ју само мало повукли да се Руварац види и са досад — непознате стране.

Но као што није имао у љубави среће, тако није ни у политици био сретне руке. Видели смо, како се је у хрватском сабору осећао. *Скоро у исто време кад је постао хрватским заступником за добринички срез, кандидова је у румском срезу за српски црквени сабор*, који је 1885. сазван био у Карловцима. Као што је познато сабор је овај сазвао патријарх Герман Анђелић, и ако је он то врло нерадо учинио. *Иларијон Руварац стајао је у овом добу у неописаном књижевном угледу.* «Кнез Лазар« и „Монтенегрина« не бијаху јошт написани и глас о његовој учености и спреми био је неоспоран. Декаденција у угледу много ће касније наступити. Против сваког очекивања пак не могаше продрети и подлеже према своме протукандидату.

Жалосни попе! Зар ти смеш кога да критикујеш? Ти, који си пример неуредности? Зар је теби место у јавном животу поред шокачких попова и „Hrvatskog Branika“?

Та с тобом се брука Митровица. Како си изишао из читаонице брисали су те. Коме си продао своју кућу? Назаренском владици. Ко је узео стан од Србина бирташа из „Дома“ па дао Чивуту Песингу? Ти! А томе си истом Чивуту ишао и тражио да гласа за Душана, јер ће му иначе изостати твоја благонаклоност Док прођу избори, описаћемо тачније целу самосталску кампању, у којој ће и наши попови бити верно насликани. — Језуите, народ вас је упознао! Ст—.

Политички преглед

Андраши код краља Министар унутрашњих дела, гроф Андраши, био је јуче у аудијенцији код краља Полузванично се тврди, да је Андраши поднео краљу извештај о текућим пословима. Из добро обавештених кругова дознаје се да је Андраши известио краља о саборској расправи у погледу измене пословника и о тешкоћама, које су настале. Уједно је поднео краљу главна начела за изборну реформу и тражио краљев пристанак. Говори се да ће Андраши ипак покушати, да узакони за извесне бираче два па и три гласа Бирачко ће право добити сваки, који зна читати и писати. Они пак који и непосредну порезу плаћају, имаће два а који велику порезу плаћају имаће и три гласа Још је Андраши тражио од краља, да гласање буде јавно Међу тим опште бирачко право неће важити и за изборе у жупанијске и варошке скупштине, него ће остати као што је сада. На тај начин задржале би данашње странке власт у жупанијама и варошима, па би тако могле да осујете напредак народносне и социјалистичке странке Да се нешто слично спрема, нема сумње Коалиција ће радо учинити уступке и у погледу војске само да у изборној реформи осигура своју превласт.

Хрватска и Славонија Пештански листови јављају, да ће данас бити објављено краљево писмо, којим се хрватско славонски сабор сазива за 12 март о. г по нов кал, у 11 часова пре подне. Дотле ће свакако бити довршени и ужи избори посланика. „Obzor“ доноси из Беча извештај, да је краљ одбио предлог бана Рауха о распусту сабора. Исто тако неће краљ пристати ни да се одгоди сабор. — Тек приликом банове аудијенције у четвртак решиће краљ, шта да се ради у Хрватској и Славонији. Ако краљ одбије банов предлог онда ће Раух морати да одступи. Свакако ће краљ упутити бана Рауха, да отпочне преговоре са хрватском коалицрјом, јер сабор може да ради, пошто коалиција има већину у њему „Obzor“ не каже, хоће ли коалиција да преговара са Раухом, а то бисмо хтели да знамо

Пруси и Пољаци. Чим се прочуло, да је у пруској горњој кући примљен онај влогласни предлог о насилном откупу пољачких добара, добили су сви пруски поданици, који живе у руској Пољској, од пољачког народног раденичког удружења писмен позив да напусте земљу У писму се између осталога вели: „Ми не можемо трпети, да наша браћа умиру од нужде и глади, док се синови оних злочинаца гоје о крви и зној сиротог пољског народа“. Накнадно се дознаје, да је опозицију у пруској горњој кући врло изненадило, кад је видела да је предлог изгласан са 30 гласова већине Опозиција је рачунала да предлог неће проћи, или бар да ће бити тек за неки глас надгласан. Сами чланови горњега дома били су при гласању врло неодлучни. Многи је, кад је био прозван, прво рекао „да“ по том се одмах покајао и довикнуо „не“. Има много посланика, који су накнадно тражили, да се исправи записник, пошто је погрешно уведено, кад су они гласали за предлог Влада се на то не осврће

Енглеска и Македонија. Из Лондона јављају, да енглеска влада још није изнела свој предлог о уређењу македонских прилика а нарочито о постављању гувернера за Македонију. Енглеска влада не мисли да њен предлог остане мртво слово на папиру Она тражи озбиљно да се побољшају прилике у Македонији. Поговара се и то, да ће енглески краљ предложити црногорског кнежевића Мирка за гувернера Македоније Међу тим из писања бечких и берлинских листова види се јасно, да ће се Немачка и Аустро Угарска одлучно противити постављању гувернера. То се даје и разумети, јер ко у Македонији завлада потпуа мир и ред, како ће Аустро Угарска тражити мандат да окупира? Зато ће Беч и Берлин упутити султана, да се противи постављању гувернера Талијански министар спољних послова одговориће у сабору 10 марта по нов на интерпелације у погледу новопазарске железнице. Онда ће се видети куд нагиње Италија и хоће ли помагати Енглеску

Нова француска појачања за Мароко. Французима још никако да пође за руком да у Мароку створе мира У последње време француски војни заповедник у Мароку пуковник Д Амаде имао је више жешћих судара са побуњеним мароканским племенима У тим окршајима Французи су највећем делом однели победу, али и њихови губитци су били осетљивији. Како јављају из Париза, у Мароко се шаљу нова војна појачања и то: 2—3 компаније сенегалских стрелаца, 3 компаније пешадије 3 топничке батерије и 2 компаније афричких стрелаца

Вести из места и са стране.

Како се све кортешује у Митровици.

Пишу нам из Митровице: Председник митровачке штедионице вечито „наше дете“ и кандидат свих сочасних места, Никола Поповић служи се управо гадним средствима против радикала: — Радикали најмише за суботу Мату Ковача фијакеристу, као човека најпотребитијег и дадоше му капару. Мата после пола дана донесе капару натраг са речима: Мени каже мој зет (Николиш) да ја не смем возити радикале, јер је председник штедионице, Никола Поповић рекао њему, да ће га утужити за дуг! — На молбу тога сиротана, да му не праве комендије, одустали су наши од тужбе.

Дакле је истина, да митровачка штедионица кортешује. Онда је без сумње истина и то, да је дала из свога тајног резервног фонда 300 круна на ту цељ. Па што то крријете господо грчко-источна?!

Доброчинство краљице Јелене.

Из Рима јављају: Једна сирота жена дође са својом малим дететом у дом друштва за спасавање и замоли једног лечника, да јој прегледа дете. Лечник одмах узме дете преда се и поче га прегледати. У то наиђе једна просто обучена жена и запита лечника, шта је с дететом. За тим приступи матери детињој и рече: „Ја ћу се старати о вашем детету, али волела бих знати, што га не носите у болницу“. Мати одговори, да је она мати детету и да га жели сама неговати. Овај одговор је јако дирнуо непознату жену, измења неколико речи са лечником, овај се окрене оној сиротој жени, даде јој педесет лира и рече: „Одајте хвалу краљици Јелени, и у њено име уверавам вас, да ће вам дете имати најбољу негу. Сирота жена јецајући измуца неколико речи захваљујући се краљици, а краљица јој рече: „Што се мени захваљујеш? И ја сам мати као и ти, и твоје дете има исто толико права на живот као и моја. Ја ћу се већ старати о твом детету“. — Доцније пошаље краљица оној жени још сто лира.

Што ти је мати.

Како јавља један београдски лист, десио се у Ћуприји овај тужни догађај. После смрти Драгутина Мостића, ондашњега касапина остане његова жена Јела са троје деце, и живела је код свога брата и своје снахе. Несрећа хтеде, те јој ускоро после мужевљеве смрти умре прво двоје деце, па најзад и треће То беше силан удар за сироту Јелу и није га могла преболети. Док тело њенога последњег детета лежаше на мртвачком одру, оде она у кухињу, дохвати велики нож и сјури га себи у прса изнад леве дојке. На њено запомагање искупе се жене из собе где је лежао мртвац, пренесу је у постељу и брже боље дозову и окружног лечника, који јој превије ране. Дошав к себи, признаде сиротиця, да је покушала да се убије, што нема ради чега да живи, Умро јој је и друг, па умреше јој и деца. Како је Јела иначе здрава и млада жена, изглед је, да ће преболети рану.

Ухваћен адвокатски писар.

Један адвокатски писар из Будимпеште долазио је често у Кулу, заступајући свога шефа. Ту направи познанство са сељацима и набрзо га искористи Он се изјавио пред сељацима као „доктор“ Кораj и говораше им, како он може, за добар новац, сваког ослободити од војске. Сељаци су се, нарочито из Бачке, у тој ствари и обраћали на њега и набадава му пуњили џеп. Ових дана ухвати га полиција за делу и ухапси. Кораj је свршио четир разреда гимназије, по том је био берберски помоћник и најзад писар код једнога адвоката. Сад му је 28 година.

Бугари против Аустро Угарске.

Из Софије јављају, да ће Македонци приредити прославу 30-годишњице санстефанског уговора. Одржаће се збор. Позиви на тај збор садрже оштре нападаје против аустро угарске политике на Балкану. Између осталог стоји у прогласу и ово: Аустро-Угарска хоће да гради железницу преко македонских лешева и од Македоније да створи нову Босну и Херцеговину.

Становништво Грчке.

У Грчкој је прошле године спроведен најновији попис становништва. Како из Атине јављају, по том попису број становништва у целој Грчкој износи два милиона, 631 хиљада 952 душе. За десет година прираштај становништва у Грчкој износи 198 хиљада 146 душа. Број душа у Атини износи 175 хиљада 430 душа. И у Грчкој се сеоба јако осећа, тако се прошле године само у Америку иселило из Грчке 33 хиљаде душа.

Напад на Ријеци.

На Ријеци је ишао улицом берберин Димитрије Чизмаш, Мађар, кад га изненада нападоше три Талијана, избодоше га ножем и побегоше. Чизмаша одмах пренесу у болницу, али му се није могло помоћи. Умро је од тешке ране на трбуху. Мисли се, да је узрок убиству племенска мржња.

Немири у Перзији.

Берлинском Тагблату јављају из Техерана: Један члан тајног завереничког друштва изразио се о атентату овако: имамо доказа, да шах снује неко лукавство и не ћемо мировати, док не положи оставку. Атентатом смо га хтели само уплашити, а убиство његово одложили смо на туђе заузимање. — У Техерану влада мир. Похапшено је до 90 сумњивих људи.

Кинеско-јапански сукоб.

„Рајтерову Бироу“ јављају из Токија, да је између Јапана и Кине дошло до заплета. Кинеске царинске власти су запленили јапанску лађу „Тадумару“ шестог фебруара. Јапан тврди, да је заплена учинена у португалским водама, и тражи од кинеске владе да се оправда и да штету накнади, иначе ће се јапанска влада латити присилних средстава.

Католичка пропаганда у Босни ради.

Загребачки коалиционашки немачки лист „Аграмер Тагблат“ јавља, да је у Аљмашу у Босни покрштен у римокатоличку веру муслиман Диздаревић из Врнограча, коме има 23 године. Покрстио га је великохрватски поп Иван Шулц.

Бура у зиму.

Јављају из Великог Бечкерека, да је у недељу уз грмљавину и севање муња падала бујна киша. Гром је ударио на више места, али није починио штете. Из Шатораљаујхеља јављају, да је тамо падала топла киша уз грмљавину. Падао је и лед.

Брзојави „Застави“

Стигли 20. фебруара.

Угарски сабор.

Будимпешта Сутра ће продужити дебату о ревизији пословника. Банфи ће говорити против

Делегације.

Беч. Делегације држе данас последњу седницу. Седнице ће се продужити у мају, када ће доћи повишење војничких плата на ред.

Хрватска и Славонија.

Беч. Краљ је именовао за главног градског начелника Цувија. Држе да ће се сабор Хрватске и Славоније распустити.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

НОВИ САД, 20. фебруара 1907. године.

Пшеница прве каквоће 22 к. — до 23 к. — п.
Пшеница нова 22 к. 60 п. до 22 к. 80 п.
Пшеница средња 22 к. 20 п. до 22 к. 40 пот.
Пшеница лакша 22 к. — п. до 22 к. -- пот.
Наполица нова — к. — п. до — кр. — пот.
Јечам 14 круна 80 пот. до 15 кр. — пот.
Зоб нова 15 кр. 60 пот. до 16 кр. — пот.
Кукуруз у зрну н. 12 кр. 20 п. до 12 кр. 40 п.
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до кр. — п.
Маст 132 кр. — п. до — кр. — пот.
Сланина 132 кр. — пот. до — кр. — п.
Сланина паљена 132 кр. — п. до — кр. —
(све од 100 кила.)

Свињи угојени тешки 86 до 88 пот.
Свињи средњи . . 80 до 82 пот.
Свињи лаки . . . 76 до 78 пот.
(кила)

Теоци 64—72 по кили
Овци пар ——— кр.
Јагњци 16—32 пар

*

Стање воде код Новог Сада.

19. фебруара било је . . . . . 3 —
20. фебруара било је 3 04

Магарећи кашаљ

то страшило деце, лечи СКОТОВА Емулзија са успехом у свима случајевима. **СКОТОВА ЕМУЛЗИЈА** је једно од најбољих средстава за слабуњаву болешљиву децу и даје им брзо опет ружичасте, округле образе,

СКОТОВА Емулзија

достигла је своју ванредну помоћну и хранљиву снагу с тога, што се само од најбољих, најфинијих и најутицајнијих састојака састоји, који се по особитом Скотовом начину прави као укусан и лако сварљив крем. СКОТОВА Емулзија је за одрасле и за старе исто тако добра и од дојења као и за децу.

марком само са Право — рибама — као знак заштите Скотовог поступка.

Цена оригиналној боци 2 Кр. 50 пот.

Може се добити у свима апотекама

1202 3—5

БОСНА МАГЛАЈ!

Имамо једну **ШУМУ** на продају од

100 јутара

из које се може насећи до 3000 хвати **букових дрва**. Поред шуме има железничка пруга и Босна вода за извоз дрва. Имамо на маглајској станици садевено 150 **хвати готови букови дрва**. Све са шумом заједно **12 000** кр. Ко има вољу да купи обратити се ваља на администрацију „Заставе“.

217 1—4

Милисав Марковић

црквени сликар из Београда

у Панчеву

Алмашијева улица бр. 81.

Јавља славним српским црквеним општинама и г. г. свештеницима, да прима и у својој творници израђује нове **иконостасе**, према свима могућим плановима и нацртима, прима **декорисање и живописање зидова** у црквама, **свете иконе** израђује у српском православном стилу, прима и израђује **литијске барјаке, рипиде, дарохранилнице** и све што као украс за наше свете православне богомоље потребује.

Као уметник црквеног сликарства до сада има урађених **47 цркава у Србији, 5 у Бугарској и три у Војводини**, сада се налази у Панчеву где му је повећана израда **иконостаса декорација и украс зидова на св. преображенској цркви**

Све горе поменуте радове прима и израђује без конкуренције, за све радове пред стручним надпохвалбама гарантује.

203 2—10

ВРСНОГ ГОСТИОНИЧАРА

требам за моју гостиону. Првенство имају ожењени, а ступити може одмах. Понуде на

Ђуру С. Цревара
Вргинмост (Хрватска.)

216 2—3

„Српско Братство“

једина је задруга, која поред исплаћивања посмртнине од 1 000 или 2.000 круна води бригу и о сирочади. Срби родитељи, ма које вјере били, будите што прије редовни чланови; а имућни се Срби моле, да буду пријатељи српске сирочади, па да се упишу за добротворе (који само једном плате 100 круна) или за подупираче (који сваке године плаћају 6 круна). Уписе прима Управа (Zagreb, Ilica br. 7.), а и повјереници, гдје их има.

12 25—50

У свету прослављено

салваторско пиво!

ИЗ ПИВАРЕ ПАУЛАНЕРСКОГ КАЛУЂЕРСКОГ РЕДА
код „SALVATOR KELLER“

у Минхену, може се у бурадима и флашама док траје залиха код мене дотити

ЂУЛА БАУЕР

Нови Сад

велика трговина с пивом

172 4—5

СА ЕЛЕКТРИЧНИМ ПОГОНОМ
УРЕЂЕНА ФАБРИКА

Г. СКРЕЋИЋА

ЗАГРЕБ, Илица бр. 40.

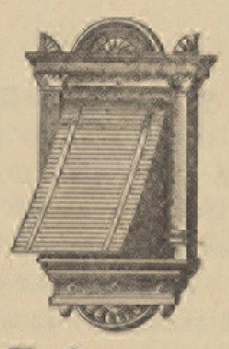

препоручa своје на гласу солидне и јефтине жалузије дрвене, ткане и платнене ролете, жељезне и дрвене капке за прозоре и дућане, те моли што више пажње поклонити овој домаћој фабрици.

Цијенници и прорачуни бадава.

117 4—50

ШПЕЦЕРАЈСКА И МЕШОВИТА ТРГОВИНА

ЈОВЕ РАДОЈЧИЋА

У ЗЕМУНУ

потребује једног млађег скоро ослобођеног солидног и вољаног помоћника. Ступање 1. марта

184 2—3

Изашла је из штампе књига:

Бој на Косову — Сеоба Срба — Црна Гора.

КРИТИКА РУВАРЧЕВЕ ШКОЛЕ.

Ово су управо подлисци, које сам штампао у „Застави“ под именом „Нерадо љубива Историја“, само дотерани и проширени.

Књига износи осам штампаних табака велике осмине на финој хартији и košта **2 круне**.

Препродавци и књижари за готов новац добивају 25% рабата.

Поруџбине и новац молим да се пошљу на адресу г. **Косте Лере, (Нови Сад.)**

Нови Сад, јануара 1908.

Јаша Томић.

КУЋУ у ПАЛАНЦИ

у којој се налази БИРЦУЗ, КАСАПНИЦА и ДУЋАН, уједно са 4 собе, келлерај, 2 кујне, штала, шпајз, шупа, зјифор, обор за свиње и два бунара, подрум испод куће са намештајем како за бирцуз тако и за касапницу, продајем из слободне руке. Кућа се налази на ћошку Старе и Немачке Паланке близу железничке станице на главном друму. Услови за купца повољни. Упитати власника куће.

Новака Ћирића
Ó-Palanka (Bačka).

208 2 3

ПРИПЛОД!

Чистокрвне (Vollblut) **беркширске пасмине свиња.**

Имам прасица целе године од 10 недеља.
Имам супрасни крмача исте пасмине.
Имам нерастова разне величине исте пасмине

на продају.

Свака доживљена недеља прасица košta 3 К.
Ко жели имати нека се обрати на

Милана Жигића
Земун — Батајница

921 50—50

ЈЕДИНА ВЕЛИКА СРПСКА ТРГОВИНА
ПОСЛОВНИХ КЊИГА ЗА НОВЧАНЕ ЗАВОДЕ, ТРГОВАЧКЕ КУЋЕ И Т. Д. И Т. Д.

МИЛАНА ИВКОВИЋА

НОВИ САД (Ujvidék)

ћошак главне и дунавске улице

препоручује своје велико стовариште готових од најмањих до највећих **књига и израђује сваку пословну књигу по нарочитом раз теру и жељи. Даље артије, коверата у свакој величини и каквоћи, изврсногa мастила, прави енглески пера, оловака. Шанон-Регистера, Шапирограф-апарата** за снимање писама и т. д., **мастионица, правачника и све остале приборе за канцеларије по најјефтинијој ценi.**

Израђује **све могуће штампарске послове** са врло **укусном израдом** и са **најновијим** словима и шарама, као брифпапира, коверата карата посетница, позивница, **акција** и т. д. по цени јефтинијој него игде.

47 21—50

OSERS & RAUER специјална фабрика за израду мотора **Budapest VI. Podmaniczki utca 18 Wien, XX. Dredner str. 81.- 83.**

БЕНЗИН мотори

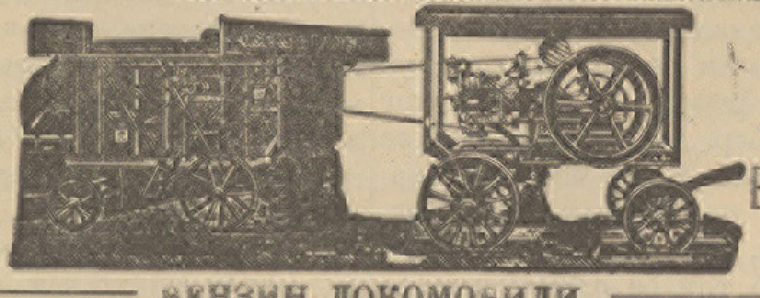

Мотори КОЈИ УВЛАЧЕ ГАС

1619 11—52

БЕНЗИН ЛОКОМОБИЛИ

Данас најјефтинија радна снага! Трошкови рада по коњској снази 2—3 потуре. Више стотина разноврсних машина налазе се у промету. Врло повољни услови за плаћање! Прворедна фабрика! Са ценовницима и прорачуном стојимо бесплатно на услузи.

У последње време одправили смо овима стројеве машине: Јовану Илосу и друговима у Сас Весушу (8 коњских снага), Јовану Магочи и друговима Монор Тањи (6 коњских снага), Јовану Пап у Јарош Берењу (8 коњских снага), Павлу Ј. Нађу у Боглар (6 коњ. снага), Стеван Пали мл. у Орду код Боглара (4 коњ. снаге). Мирко Такач млинар у Пасто (75 коњ. снага, који увлаче гас. Вилмош Стенгер млинару у Вел. Тополовац (50 коњ. снага) који увлаче гас. Шалу Росману млинару у Моч коложварска жупанија (40 коњ. снага) који увлаче гас. Јосифу Херцегу млинару у Мађар Банхеђеш (30 коњ. снага) који увлаче гас и још много великим властелинствима.

Штампарија дра Саватара Милошића у Новом Саду.